

Euwefeesten

Het was deze week feest voor de schakers. In *De Wereld Draait Door* werden elke dag historische schaakbeelden vertoond. Ik kwam er ook nog even in voor en de volgende dag zei iemand me dat ik vroeger had gespeeld tegen een man wiens naam hij niet had onthouden, maar die erg op de Nederlands-Zweedse zanger Cornelis Vreeswijk leek. Dat was Hein Donner.

Verder waren er allerlei schaakvoorstellingen in de Spiegeltent op het Max Euweplein in Amsterdam. Vandaag is de eregast wereldkampioen Anand, die een lezing en een simultaanséance geeft. Dit alles om te vieren dat het afgelopen woensdag 75 jaar geleden was dat Max Euwe wereldkampioen werd door Alexander Aljechin in een match te verslaan.

Zoiets werd in die tijd groots aangepakt. De match ging over dertig partijen en duurde meer dan twee maanden. Aljechin nam in het begin de leiding, wat geen schaker verbaasde, want Aljechin was God.

Toen Euwe eerst gelijk maakte en daarna het onvoorstelbare deed door een voorsprong te nemen, brak er een schaakkoorts in Nederland uit.

Euwe's biograaf Alexander Münninghoff schreef: „Euwe-Aljechin was het gesprek voor de groentekar en bij de tramhalte, in de Tweede Kamer en in de gevangenis, op zee en in de lucht.”

De laatste partij werd op 15 december 1935 gespeeld in de zaal van Bellevue aan de Marnixstraat in Amsterdam. Euwe stond een punt voor en moest remise maken om wereldkampioen te worden. In Bellevue verdrongen 2.000 bezoekers elkaar en elders in het land werden schaakliefhebbers die in kleine zaaltjes bijeen waren gekomen, telefonisch verwittigd van iedere zet.

Toen die laatste partij dreigde te worden afgebroken, in gewonnen stelling voor Euwe, bood Aljechin remise aan, wat natuurlijk werd aangenomen. Euwe was wereldkampioen. Toeschouwers hieven spontaan het Wilhelmus aan en daarna de Marseillaise voor Aljechin.

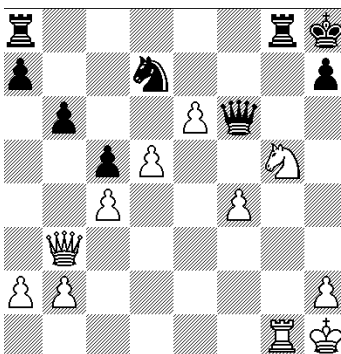
Buiten in de Marnixstraat stonden vele honderden in een gierende sneeuwstorm op de uitslag te wachten. Er was politie te paard om de menigte in bedwang te houden. Het tramverkeer op het Leidseplein was gestremd.

Kort na die dag werd de Euwemars gecomponeerd, met als laatste regels: „En dan offert hij pionnen, soms een paard of een kasteel, maar Holland houdt zijn koningin en dat doet o zo veel.” Veel nieuwe schaakclubs werden opgericht met de fiere naam Max Euwe. Opeens had de bond vier keer zoveel leden.

De mooiste en in feite de beslissende partij van de match was de 26ste, die door Savielly Tartakower ‘de parel van Zandvoort’ werd gedoopt. Euwe kwam met die partij twee punten voor.

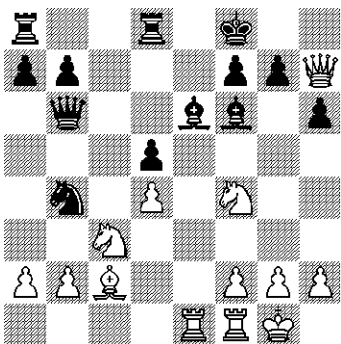
Max Euwe-Alexander Aljechin, WK 1935 26ste partij

1. d4 e6 2. c4 f5 3. g3 Lb4+ 4. Ld2 Le7 5. Lg2 Pf6 6. Pc3 0-0 7. Pf3 Pe4 8. 0-0 b6 9. Dc2 Lb7 10. Pe5 Pxc3 11. Lxc3 Lxg2 12. Kxg2 Dc8 13. d5 d6 14. Pd3 e5 15. Kh1 c6 16. Db3 Kh8 17. f4 e4 18. Pb4 c5 19. Pc2 Pd7 20. Pe3 Wit staat beter, vooral door zijn sterke loper op c3. 20... Lf6 Een uit nood geboren provocatie. Aljechin geeft drie pionnen voor een stuk. 21. Pxf5 Wit moet op de uitdaging ingaan, anders heeft hij geen voordeel. 21... Lxc3 22. Pxd6 Db8 23. Pxe4 Lf6 24. Pd2 g5 Zwart moet op aanval spelen, anders beslissen op den duur wits centrumpionnen. 25. e4 gxf4 26. gxf4 Ld4 27. e5 De8 28. e6 Tg8 29. Pf3 Euwe gaf later aan dat 29. Dh3 hem beslissend voordeel had gegeven. Nu krijgt Aljechin een kans. 29... Dg6 30. Tg1 Lxg1 31. Txxg1 Een mooie stelling, met een toren minder voor wit. 31... Df6 Veel beter was 31... Df5, waarna het ongeveer gelijk staat. 32. Pg5

Nu dreigt wit 33. Pf7+ en 32...h6 helpt niet wegens 33. Pf7+ Kh7 34. Dd3+ Tg6 35. Pe5 Pxe5 36. dxe5 waarna de witte pionnen beslissen. 32... Tg7 33. exd7 Txd7 34. De3 Te7 35. Pe6 Tf8 36. De5 Dxe5 37. fxe5 Tf5 38. Te1 h6 De laatste kleine kans was 38... Txe6, al zou wit volgens Euwe ook dan gewonnen staan.. 39. Pd8 Tf2 40. e6 Td2 Hier werd de partij afgebroken. 41. Pc6 Te8 42. e7 b5 43. Pd8 Kg7 44. Pb7 Kf6 45. Te6+ Kg5 46. Pd6 Txe7 47. Pe4+ Zwart gaf op.

Schaakopgave

Max Euwe – Bobby Fischer, New York 1957. Wit begint en wint.